

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

ปัญหาเกี่ยวกับสถานภาพทางกฎหมายของไต้หวันหรือที่ชาวโลกเรียกและรู้จักกันทั่วไปว่า "ปัญหาสองจีน" นี้ เป็นปัญหาที่มีจุดเริ่มต้นมาจากประวัติศาสตร์ของความขัดแย้งทางแนวความคิดและอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้นำรัฐบาลจีนทั้งสองฝ่าย จนเป็นผลให้เกิดสงครามกลางเมืองจีนบนจีนแผ่นดินใหญ่และเป็นผลให้รัฐบาลจีนคณะชาติซึ่งมีเจียงไคเช็ค เป็นผู้นำต้องอพยพไปตั้งมั่นอยู่บนเกาะไต้หวันและเป็นสาเหตุของการเกิดปัญหากฎหมายระหว่างประเทศต่อมา เนื่องจากผู้นำจีนทั้งสองฝ่ายต่างก็อ้างว่าตนเป็นรัฐบาลที่ถูกต้องและเป็นตัวแทนของจีนแต่เพียงรัฐบาลเดียว แต่เนื่องจากปัญหาดังกล่าวมิได้เป็นเพียงปัญหาข้อกฎหมาย อันที่จะสามารถตัดสินชี้ขาดโดยผู้มีอำนาจหรือองค์กรกลางใดๆ ได้ เพราะเป็นปัญหาเกี่ยวกับความขัดแย้งทางแนวความคิดดังกล่าวข้างต้น ดังนั้น การแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงต้องอาศัยความร่วมมือของคู่กรณีและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีนหรือจีนแผ่นดินใหญ่สาธารณรัฐจีนหรือจีนไต้หวัน รวมทั้ง ประชาคมโลก ทั้งมวล โดยเฉพาะอย่างยิ่งสหรัฐอเมริกา และปัจจัยที่สำคัญที่สุดที่จะสามารถแก้ไขและยุติปัญหาดังกล่าวลงได้คือ การเปลี่ยนแปลงแนวความคิดและอุดมการณ์ที่ยึดมั่นอยู่กับนโยบาย "จีนเดียว" ของผู้นำรัฐบาลจีนทั้งสองฝ่ายโดยเฉพาะผู้นำรัฐบาลไต้หวันในอันที่ควรจะ เลิกอ้างความเป็นจีนและความเป็นรัฐบาลของจีน นอกจากนี้ ยังควรเลิกถือว่าดินแดนที่อยู่ในความปกครองของอีกฝ่ายนั้นเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของตนอันจะ "ไม่สามารถแบ่งแยกออกจากกันได้" เพราะในความเป็นจริงแล้วประชาคมโลกและแม้แต่ไต้หวันเองย่อมตระหนักดีว่า ในโลกนี้มีจีนอยู่สองจีน คือ "จีนแผ่นดินใหญ่" จีนหนึ่งและ "จีนไต้หวัน" อีกจีนหนึ่งนับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1949 เป็นต้นมา ซึ่งเป็นเช่นนี้ก็เนื่องมาจากข้อเท็จจริงที่ว่า จีนทั้งสองฝ่ายนั้นสามารถที่จะถูกพิจารณาได้ว่าเป็นรัฐที่แยกต่างหากจากกันได้ กล่าวคือ ต่างก็มีดินแดนและประชากรในอำนาจปกครองที่สามารถกำหนดวัดและนับจำนวนได้แน่นอน อีกทั้ง ต่างก็มีรัฐบาลที่สามารถใช้อำนาจปกครองเหนือดินแดนและประชากรของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยต่างก็มีอำนาจอธิปไตยไม่ว่าจะเป็นอำนาจอธิปไตย

ภายในหรืออำนาจอธิปไตยภายนอกอย่างเป็นทางการเป็นอิสระ ไม่ขึ้นอยู่กับรัฐต่างประเทศใดแม้กระทั่งกับจีนอีกฝ่ายหนึ่ง แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากการบีบคั้นนโยบาย "จีนเดียว" โดยปฏิเสธที่จะยอมรับข้อเสนอหรือแนวทางแก้ไขปัญหาใดๆ ในอันที่จะก่อให้เกิดมี "สองจีน" หรือ "หนึ่งจีน หนึ่งไต้หวัน" ของทั้งสองฝ่าย ทำให้รัฐต่างๆ ในประชาคมโลกมีความจำเป็นที่จะต้องติดตามเจตนาเช่นนั้นของจีนทั้งสองฝ่าย อันก่อให้เกิดความจำเป็นในอันที่จะต้องแสดงเจตนาตอบสนอง เพื่อเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างประเทศระหว่างรัฐอื่นๆ กับรัฐบาลจีน รัฐบาลใดรัฐบาลหนึ่งและการแสดงเจตนาสนองตอบของประชาคมโลก เพื่อที่จะยอมตนเข้าผูกพันกับจีนใดจีนหนึ่งนั้นก็ต้องกระทำโดยการให้การรับรอง เพื่อให้การรับรองนั้นมีผลในทางกฎหมายสำหรับประเทศที่ให้การรับรองนั้น และการให้การรับรองในกรณีของจีนทั้งสองฝ่ายนี้เป็นการให้การรับรองรัฐบาลมิใช่การรับรองรัฐ เนื่องจากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น

สำหรับรัฐบาลไต้หวันนั้น หากรัฐบาลไต้หวันได้รับการรับรองจากรัฐใดรัฐบาลไต้หวันก็จะมีสถานะทางกฎหมายเป็นรัฐบาลที่ถูกต้องและเป็นตัวแทนแต่เพียงรัฐบาลเดียวของจีนสำหรับรัฐนั้น และในทางตรงกันข้าม ถ้าหากรัฐบาลไต้หวันไม่ได้รับการรับรองรัฐบาลจากรัฐใด รัฐบาลไต้หวันก็ไม่มีสถานะทางกฎหมายเป็นรัฐบาลตัวแทนของจีนสำหรับรัฐนั้นเช่นเดียวกัน เพราะรัฐหนึ่งย่อมมีรัฐบาลหนึ่งรัฐบาลเดียวเท่านั้น และโดยทั่วไปรัฐต่างๆ จะพิจารณาเลือกให้การรับรองรัฐบาลโดยอาศัยหลักประสิทธิภาพของรัฐบาล แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากหลักการปฏิบัติของรัฐต่างๆ เกี่ยวกับการพิจารณาให้การรับรองรัฐบาลของรัฐหนึ่งได้ผันแปรไปมาก เพราะรัฐส่วนมากมักจะอาศัยมูลฐานทางการเมืองเป็นเครื่องกำหนดในการดำเนินการ และในการพิจารณาให้การรับรองดังกล่าว ทำให้หลักกฎหมายระหว่างประเทศซึ่งโดยสภาพของตัวมันเองก็มีน้ำหนักน้อยอยู่แล้วยังมีลักษณะที่คลุมเครือมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีของการพิจารณาเลือกให้การรับรองรัฐบาลของจีนสองฝ่าย ทั้งนี้ เพราะดังกล่าวแล้วข้างต้นว่ารัฐบาลของจีนทั้งสองฝ่ายต่างก็เป็นรัฐบาลที่สามารถใช้อำนาจในการปกครองเหนือดินแดน และประชากรของตนได้อย่างมีประสิทธิภาพทั้งคู่ในแต่ละอาณาเขตที่ตนครอบครองต่างหาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ทั้งไต้หวันและจีนแผ่นดินใหญ่ต่างไม่เคยอ้างสิทธิหรืออธิปไตยเหนือดินแดนของอีกฝ่ายอย่างจริงจังเลย

แต่อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่รัฐบาลไต้หวันไม่ได้รับการรับรองก็มิได้หมายความว่า การกระทำของรัฐบาลจีนไต้หวันจะไม่ได้รับการยอมรับ และมีผลทางกฎหมายใด ๆ เลยต่อประเทศที่ไม่ได้ให้การรับรองนั้น เพราะแม้ประเทศเหล่านั้นจะไม่ได้ให้การรับรองรัฐบาลไต้หวันก็ตาม แต่ประเทศเหล่านั้นก็ไม่อาจที่จะปฏิเสธความมีอยู่ของรัฐบาลไต้หวัน รวมทั้ง ไต้หวันซึ่งเป็นดินแดนที่มีอาณาเขตและประชากรที่แน่นอนได้ ทั้งนี้ จะเห็นได้จากการที่ประเทศที่ไม่ได้ให้การรับรองรัฐบาลไต้หวันนั้นยังคงมีการติดต่อและมีความสัมพันธ์กับไต้หวันในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการค้าและเนื่องจากข้อเท็จจริงดังกล่าวนี้เองที่ทำให้ไต้หวันกลายเป็นดินแดนที่มีลักษณะที่พิเศษและไม่เหมือนดินแดนส่วนใดในโลก กล่าวคืออาจกล่าวได้ว่า สำหรับประเทศที่ไม่ได้รับการรับรองรัฐบาลไต้หวันแต่คงดำเนินการความสัมพันธ์กับไต้หวันและรัฐบาลไต้หวันนั้น ต่างก็ยอมรับว่าไต้หวันนั้นเป็น "รัฐ" แต่เนื่องจากเหตุผลทางการเมืองระหว่างประเทศดังได้กล่าวแล้ว ทำให้ประเทศเหล่านั้นไม่สามารถที่จะให้การรับรองไต้หวันในฐานะ "รัฐไต้หวัน" ได้ ดังนั้น จึงให้การรับรองไต้หวันในฐานะ "ตัวตน" หนึ่งที่มีบุคลิกภาพระหว่างประเทศที่สมบูรณ์ และสามารถที่จะมีสิทธิและหน้าที่ในสังคมนระหว่างประเทศได้ โดยที่มิได้มีสถานะ เป็นเพียงดินแดนส่วนหนึ่งของจีนดังที่จีนแผ่นดินใหญ่กล่าวอ้างและตั้งเป็นเงื่อนไขก่อนการสถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตของตนกับรัฐเหล่านี้ อีกทั้ง หากจะพิจารณาในแง่ของกฎหมายแล้วก็ไม่มีการกำหนดกฎหมายระหว่างประเทศใดที่บัญญัติให้ผลทางกฎหมายของการรับรองรัฐบาลจีนแผ่นดินใหญ่ คือการถือว่าไต้หวันเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของจีนเป็น นอกจากนี้ ในการพิจารณาข้ออ้างของจีนทั้งสองฝ่ายที่ว่าดินแดนไต้หวันตกเป็นของจีนโดยนิตินัยด้วยผลของปฏิญญากรุงไคโรนั้น แม้เป็นข้ออ้างที่ควรแก่การรับฟังอยู่มากเพราะจีนถือว่าปฏิญญาดังกล่าวมีผลผูกพันทางนิตินัยต่อพันธมิตรที่จะยกดินแดนไต้หวันให้แก่จีน แต่ผลทางนิตินัยของปฏิญญานี้ทางฝ่ายตะวันตกเองก็ยังไม่เห็นด้วยอยู่ แต่อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติอันเป็นหลักการทางกฎหมายระหว่างประเทศนั้น ยอมรับว่า "ปฏิญญา" หรือ Declaration เป็นแบบหนึ่งของสนธิสัญญาระหว่างประเทศ ซึ่งย่อมมีผลผูกพันทางกฎหมายแก่ประเทศภาคี¹ ฉะนั้น จึงเป็นการยากที่จะลงความเห็นว่าปฏิญญากรุงไคโรไม่มีผล

¹Law of Treaties-Lord Menair และ International Law Vol.I

ผูกพันทางนิตินัย แต่หากจะถือว่าพันธมิตรมีข้อผูกพันที่จะมอบดินแดนไต้หวันคืนให้แก่จีน ปัญหาที่ตามมาอีกก็คือ การพิจารณาว่าการคืนดังกล่าวจะเป็นการคืนให้แก่รัฐบาลจีนคณะชาติหรือรัฐบาลจีนคอมมิวนิสต์ เพราะในประเทศฝ่ายพันธมิตรเองก็มีความเห็นขัดแย้งอยู่มากในปัญหาการรับรองรัฐบาลจีนสองฝ่าย ดังนั้น ในกรณีนี้ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า เรื่องกรรมสิทธิ์เหนือเกาะไต้หวันจะตกเป็นของจีนฝ่ายใดนั้น เป็นปัญหาที่ควรปล่อยให้จีนทั้งสองฝ่ายต่อสู้และแก้ไขกันเอง ทั้งนี้ เพราะในขณะที่มีการทำสนธิสัญญาดังกล่าว รัฐบาลที่ปกครองจีนอยู่ในขณะนั้นคือรัฐบาลจีนคณะชาติที่ปกครองไต้หวันอยู่ในปัจจุบัน แต่ในขณะที่เดียวกันในปัจจุบันนี้รัฐบาลที่ปกครองจีนแผ่นดินใหญ่และเป็นรัฐบาลที่ได้รับการรับรองจากประเทศพันธมิตรคือรัฐบาลของจีนคอมมิวนิสต์

นอกจากนี้ ในการพิจารณาจากทางปฏิบัติระหว่างประเทศขณะนี้เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าปัญหาสถานะภาพของไต้หวันหรือปัญหาพิพาทระหว่างจีนสองฝ่ายนี้เป็นปัญหาระหว่างประเทศ และไม่ใช่เป็นเพียงปัญหาภายในของจีนดังที่รัฐบาลจีนสองฝ่ายกล่าวอ้าง เพราะการใช้กำลังอำนาจรุกรานของจีนคอมมิวนิสต์ต่อไต้หวันอันเป็นผลให้สหรัฐอเมริกาต้องเข้ามาพัวพันร่วมด้วย ถึงแม้ว่าการเข้ามาพัวพันดังกล่าวจะเป็นไปโดยเจตนาของสหรัฐอเมริกาเองก็ตามแต่การใช้กำลังดังกล่าวก็เป็นการกระทำที่ก่อให้เกิดการคุกคามต่อสันติภาพและความมั่นคงของโลก โดยเฉพาะในแถบภูมิภาคเอเชียนี้ และแม้ในองค์การสหประชาชาติก็ยอมรับว่าปัญหาจีนสองฝ่ายที่พิพาทกันอยู่เป็นปัญหาระหว่างประเทศที่สำคัญอันหนึ่ง ซึ่งจะต้องอาศัยคะแนนเสียงในการพิจารณาว่ารัฐบาลของจีนฝ่ายใดจะเป็นรัฐบาลที่ชอบด้วยกฎหมายด้วยคะแนนเสียงถึง 2 ใน 3 ฉะนั้น การแก้ปัญหานี้จึงควรเป็นการดำเนินการโดยวิธีการระหว่างประเทศ โดยหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องด้วยกันดังกล่าว เพราะจะเป็นประโยชน์และมีผลสำเร็จดีกว่าปล่อยให้มีการใช้กำลังเพื่อแก้ไขปัญหาของจีนสองฝ่าย นอกจากนี้ ผู้เขียนยังเห็นว่าความเห็นของบางประเทศเช่นประเทศอังกฤษ สหรัฐอเมริกา และประเทศอื่นๆ ที่เสนอให้สหประชาชาติเป็นผู้เข้าจัดการและชี้ขาดปัญหาดังกล่าวนั้นเป็นวิธีการที่

(ต่อ)

(eight edition) Oppenheim.

คือวิธีการหนึ่ง เพราะปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ในโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศมหาอำนาจของโลกล้วนแต่เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติคงเป็นการยากที่จะกระทำได้นี้ เนื่องจากเป็นที่คาดหมายได้ว่าผลของการชี้ขาดปัญหาดังกล่าวอาจเป็นและประเทศอื่นๆ ที่เสนอให้สหประชาชาติเป็นผู้เข้าจัดการและชี้ขาดปัญหาดังกล่าวนั้นเป็นวิธีการที่ดีวิธีการหนึ่ง เพราะปัจจุบันประเทศต่าง ๆ ในโลกโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเทศมหาอำนาจของโลกล้วนแต่เป็นสมาชิกขององค์การสหประชาชาติทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติคงเป็นการยากที่จะกระทำได้นี้ เนื่องจากเป็นที่คาดหมายได้ว่าผลของการชี้ขาดปัญหาดังกล่าวอาจเป็นการขัดกับความประสงค์ของจีนทั้งสองฝ่าย เพราะในการแก้ปัญหาของสหประชาชาตินั้นย่อมหมายถึงวิธีการต่าง ๆ ที่สหประชาชาติดำเนินการมาแล้วภายในขอบข่ายของกฎบัตร โดยมาตรการต่าง ๆ ของสหประชาชาติซึ่งอาจจะก่อให้เกิดระบบ "สองจีน" ขึ้นได้ ทำให้เป็นการขัดกับผลประโยชน์ทางการเมืองของจีนทั้งสองฝ่าย กล่าวคือ ความมุ่งประสงค์ของจีนคณะชาติที่จะกลับเข้าไปมีบทบาทและอิทธิพลทางการเมืองในจีนแผ่นดินใหญ่อีกครั้ง และสำหรับจีนคอมมิวนิสต์เองก็ย่อมเสียประโยชน์ในการที่จีนแผ่นดินใหญ่นั้นจะต้องถูกแบ่งแยกออกไปจากจีนแผ่นดินใหญ่หรือกล่าวโดยสรุปก็คือ มาตรการต่างๆในการแก้ไขปัญหาได้หวั่นของสหประชาชาตินั้นจะทำให้นโยบาย "รวมประเทศ" จีนให้เป็นหนึ่งเดียว (Unification) ของผู้นำรัฐบาลจีนทั้งสองฝ่ายไม่สามารถบรรลุเป้าหมายได้

ในการพิจารณาปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสถานะทางกฎหมายของไต้หวันนั้น ประเทศที่มีบทบาทสำคัญที่สุดต่อการกำหนดสถานะของไต้หวันและอาจจัดได้ว่าเป็นแบบฉบับให้รัฐอื่นดำเนินการตาม ก็คือสหรัฐอเมริกา ทั้งนี้ เพราะอาจกล่าวได้ว่าสหรัฐอเมริกาเป็นประเทศที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อเสถียรภาพ ความมั่นคง และสถานะของไต้หวันมากที่สุดในโลกเนื่องจากสาเหตุสำคัญที่ทำให้ไต้หวันสามารถดำรงสถานะอยู่ได้ในประชาคมระหว่างประเทศ และสามารถประสบความสำเร็จในการพัฒนาโดยเฉพาะทางเศรษฐกิจ จนทำให้ไต้หวันเป็นที่รู้จักและได้รับการยอมรับจากประชาคมโลกก็คือความช่วยเหลือในทุกๆ ด้านจากสหรัฐอเมริกา และรวมทั้งการได้รับการรับรองรัฐบาลจากสหรัฐอเมริกาเป็นเวลานานเกือบ 30 ปี (1949-1979) ยิ่งไปกว่านั้นแม้ภายหลังการถอนการรับรองรัฐบาลไต้หวัน โดยประธานาธิบดีจิมมี คาร์เตอร์ ในปี ค.ศ.

รัฐสภาอเมริกันก็ได้ดำเนินการความพยายามเพื่อกอบกู้สถานะของไต้หวัน ซึ่งแม้ว่าจะไม่เหมือนเดิม แต่ก็กล่าวได้ว่าเป็นการเยียวยาที่เกือบเหมือนเดิมโดยการออกกฎหมายพิเศษฉบับหนึ่งคือ Taiwan Relations Act 1979 ดังกล่าวแล้วข้างต้น จนทำให้ประชาคมโลกและแม้แต่จีนทั้งสองฝ่ายเองเห็นว่า สหรัฐอเมริกามีได้มีความจริงใจในอันที่จะแก้ไขปัญหาดังกล่าวภายใต้นโยบายจีนเดียว แต่มีเจตนาที่จะแบ่งแยกจีนไต้หวันออกจากจีนแผ่นดินใหญ่ ทั้ง ๆ ที่สหรัฐอเมริกาได้เคยตกลงกับจีนแผ่นดินใหญ่แล้วว่าจะไม่ยุ่งเกี่ยวกับปัญหาไต้หวัน โดยสหรัฐอเมริกาจะถือว่าปัญหาไต้หวันนั้นเป็นปัญหาภายในของจีนแผ่นดินใหญ่ อย่างไรก็ตาม สหรัฐอเมริกาก็เป็นประเทศหนึ่งที่ได้รับผลกระทบที่จะเสนอให้ปัญหาไต้หวันนี้อยู่ในการจัดการขององค์การสหประชาชาติดังกล่าว เพราะหากปัญหาดังกล่าวนี้อาจเข้าไปอยู่ในการดำเนินการขององค์การสหประชาชาติแล้ว อย่างน้อยก็จะเป็นการปิดเป้าและบรรเทาภาระอันหนักหน่วงของสหรัฐอเมริกาต่อปัญหาไต้หวันให้หมดไป โดยสหรัฐอเมริกาไม่ต้องเสียหน้าที่ไม่สามารถทำให้การรวมประเทศจีนเป็นผลสำเร็จได้โดยรัฐบาลจีนคณะชาติ และก็จะเป็นที่วางใจได้ว่าจีนคอมมิวนิสต์คงจะไม่มีโอกาสเข้าไปแผ่อิทธิพลในดินแดนที่อยู่ในการดำเนินการขององค์การสหประชาชาติได้

ส่วนการมองและพิจารณาสถานะภาพทางกฎหมายของไต้หวัน ในสายตาของสาธารณรัฐประชาชนจีนหรือจีนแผ่นดินใหญ่นั้น ย่อมเป็นที่แน่นอนว่าไต้หวันนั้นจะต้องถูกพิจารณาและถือว่าเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของจีนแผ่นดินใหญ่ และรัฐบาลไต้หวันก็เป็นเพียงตัวแทนของรัฐบาลจีนคอมมิวนิสต์ที่ทำหน้าที่บริหารและปกครองไต้หวันอยู่ในเวลานี้เท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม รัฐบาลจีนแผ่นดินใหญ่เองก็ไม่อาจที่จะปฏิเสธความเป็นจริงได้ว่า รัฐบาลจีนไต้หวันหรือจีนคณะชาตินั้นไม่ได้เป็นตัวแทนที่ได้รับมอบอำนาจมาจากตน แต่เป็นรัฐบาลที่อ้างสิทธิตามรัฐธรรมนูญจีนฉบับก่อนถูกยึดอำนาจในการปกครองและการเป็นตัวแทนของประเทศจีนทั้งหมดทีเดียว อีกทั้งยังมีรัฐอื่น ๆ อีก 29 รัฐที่ยังให้การรับรองรัฐบาลจีนไต้หวันอยู่ ดังจะเห็นได้ว่าระหว่างรัฐบาลทั้งสองจึงยังมีการปะทะกันอยู่เสมอ ไม่ว่าจะเป็นการปะทะกันด้วยกำลังอาวุธตามแนวชายฝั่งหรือจะเป็นการปะทะกันด้วยคารม โดยการออกแถลงการณ์โจมตีระบอบการปกครองของอีกฝ่ายหนึ่งอยู่เสมอๆ ฉะนั้น ปัญหาเรื่องสถานะภาพทางกฎหมายของไต้หวันจึงเป็นปัญหาที่เรื้อรังและคงจะไม่สามารถยุติลงได้โดยง่าย แต่คงจะมีอยู่ต่อไป ตราบเท่าที่สถานการณ์ทางการเมืองในรูปแบบการต่อสู้และ

ความขัดแย้งระหว่างโลกเสรีกับคอมมิวนิสต์ยังคงมีอยู่ ซึ่งการที่จะระงับหรือยุติปัญหาดังกล่าวเพียง โดยการอาศัยหลักการทางกฎหมายระหว่างประเทศ เท่านั้นจึงเป็นสิ่งที่หวังได้ยาก แต่อย่างไรก็ตาม ว่าที่จริงแล้วทั้งจีนแผ่นดินใหญ่และไต้หวันต่างมีความประสงค์ตรงกันที่จะแก้ปัญหา "สองจีน" นี้อยู่แล้ว แต่ที่ยังไม่บรรลุความประสงค์ก็เพราะเงื่อนไขของทั้งสองฝ่ายยังเข้ากันไม่ได้ ดังนั้น การแก้ปัญหานี้จึงน่าจะอยู่ที่ความพยายามของทั้งสองฝ่าย ที่จะหาทางคลี่คลายเหตุการณ์ไปในทางดี มากกว่าที่จะตั้งหน้าตั้งตาคำเนินความพยายามที่จะรวมประเทศจีนให้ได้ภายใต้ระบอบการปกครองของตน ซึ่งถ้าดูจากแนวโน้มที่ผ่านมาปัญหา "สองจีน" นี้ก็ได้มีการคลี่คลายตัวไปในทางที่ดีขึ้นมาก แล้วดังจะเห็นได้จากความพยายามในการแก้ไขปัญหาย่างสันติของจีนทั้งสองฝ่าย โดยในด้านการทูตระยะ 2-3 ปีมานี้จีนแผ่นดินใหญ่ได้ขอมลประนีประนอมให้ไต้หวันเข้าร่วมในองค์การระหว่างประเทศ และองค์การสากลต่าง ๆ มากขึ้น เช่น องค์การโอลิมปิกสากล องค์การกีฬาเฉพาะอย่างต่างๆ องค์การวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีต่างๆ องค์การทางการเงินต่างๆ เช่น ธนาคารพัฒนาแห่งเอเชีย เป็นต้น และทางฝ่ายไต้หวันเองก็ยอมละทิ้งเงื่อนไขที่ไม่เป็นผลดีบางอย่างลง โดยพยายามหันมาพิทักษ์สถานะและบทบาทของตนในระหว่างประเทศไว้เท่าที่จะมีช่องทางทำได้ การพบกันครึ่งทางของจีนแผ่นดินใหญ่และไต้หวันนี้จะเห็นได้จากชื่อที่ไต้หวันใช้เรียกตนเองว่า "จีนไต้หวัน" แทนที่จะดันทุรังให้แตกหักไปโดยจะต้องเรียกชื่อประเทศว่า "สาธารณรัฐจีน" ให้ได้เหมือนอย่างเก่า ดังนั้น เมื่อพัฒนาการและแนวโน้มดังกล่าวเป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้นเช่นนี้ จึงมีผู้เห็นว่าถ้าจีนทั้งสองฝ่ายจะเจรจากันได้ก็ยังมีทางออกที่เป็นไปได้อีก เช่นแทนที่จะเป็น "หนึ่งประเทศ สองระบบ" ตามข้อเสนอของจีนแผ่นดินใหญ่ ก็อาจเป็น "หนึ่งประเทศ สองสถานภาพ" (One Country Two Entities) คือให้ไต้หวันอยู่ในสภาพที่ "เป็นเอกเทศแต่ไม่ได้เป็นอิสระ" (Separate but not Independent) หมายความว่าให้จีนทั้งสองฝ่ายสามารถแสดงออกได้เป็นเอกเทศ ในการใช้ชื่อประเทศหรือในการแสดงออกภายนอกต่อสังคมระหว่างประเทศ โดยจะต้องไม่พยายามบ่งบอกว่าตนคือตัวแทนจีนแต่เพียงฝ่ายเดียว เพียงแต่ระบุและยอมรับว่าการแสดงออกนั้นกระทำลงในนามของจีนเท่านั้นก็พอ ยกตัวอย่าง เช่นการที่ไต้หวันยอมมาใช้ชื่ออื่นที่ไม่ใช่ "สาธารณรัฐจีน" เช่น จีนไต้หวันหรือ จีนไทเป เป็นต้น และ ยังเห็นว่าทางที่ดีไต้หวันควรจะเลิกอ้างสิทธิในการเป็นรัฐบาลตัวแทนของประชาชนจีนทั้งหมด โดยเพียงแต่เป็นตัวแทนของเกาะไต้หวัน เกาะคีมมอย เกาะมัตสึ เท่านั้นก็พอ แต่อย่างไรก็ตาม

ข้อเสนอเหล่านี้ยังขึ้นอยู่กับทางฝ่ายจีนคอมมิวนิสต์ว่าจะยอมรับได้หรือไม่ด้วย และเมื่อถึงตอนนั้น ถ้าหากจะพูดถึงที่นั่งของไต้หวัน ในองค์การสหประชาชาติก็น่าที่จะไม่ใช่เป็นทางตันไปเสียทั้งหมด ตัวอย่างของสหภาพโซเวียตที่ยังมีที่นั่งในสหประชาชาติ นอกจากข้อเสนอและแนวทางในการแก้ปัญหาข้างต้นแล้ว ด้วยสภาพปัจจุบันของจีนแผ่นดินใหญ่และความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในรัฐสังคมนิยมในส่วนอื่น ๆ ของโลก เช่น ในยุโรปตะวันออกและอดีตสหภาพโซเวียตแล้วก็อาจเป็นไปได้ที่คน 20 ล้านคนบนเกาะไต้หวันจะเป็นผู้เปลี่ยนแปลงคน 1.16 พันล้านคนบนแผ่นดินใหญ่

อย่างไรก็ดี หากจะวิเคราะห์จากสถานการณ์ที่ดำรงอยู่ในปัจจุบันความสัมพันธ์ระหว่างจีนแผ่นดินใหญ่กับไต้หวัน ซึ่งจะมีผลโดยตรงต่อความชัดเจนของสถานการณ์ของไต้หวันที่น่าที่จะพัฒนาไปได้อย่างน้อยเป็น 4 ทางด้วยกันคือ

1. รวมเป็นประเทศเดียวกันโดยสันติวิธีอย่างจีนแผ่นดินใหญ่ต้องการ
2. รวมเป็นประเทศเดียวกันด้วยการใช้กำลังทหาร
3. ไต้หวันยอมแยกเป็นประเทศอิสระโดยไม่ขึ้นต่อจีนและใช้ชื่อว่าจีนอีกต่อไป
4. คงสถานะที่ดำรงอยู่นี้ต่อไป

แต่สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับไต้หวันนั้น จากทางปฏิบัติของรัฐบาลไทยทั้งที่ผ่านมาในอดีตและแนวโน้มในอนาคตจะเห็นได้ว่า ถึงแม้เราจะให้การรับรองรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีนและภายใต้คำรับรองดังกล่าวเรายอมรับว่าไต้หวันเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของจีนก็ตาม แต่ก็อาจกล่าวได้ว่าในความเป็นจริงแล้วประเทศไทยได้ให้การรับรองไต้หวันในฐานะตัวตนหนึ่งในสังคมนระหว่างประเทศ ที่มีคุณสมบัติและความสามารถในการบริโภคสิทธิต่างๆ รวมทั้งมีหน้าที่ดังเช่นรัฐอิสระรัฐหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องจากเราไม่สามารถที่จะปฏิเสธความจริงที่ว่าไต้หวันไม่ใช่เป็นเพียงดินแดนส่วนหนึ่งดังที่จีนกล่าวอ้าง และเราไม่สามารถที่จะปฏิเสธตัวตนหนึ่งที่มีความสามารถและประสบความสำเร็จในทางเศรษฐกิจอย่างมากมายเช่นไต้หวันได้ แต่ด้วยผลประโยชน์และเหตุผลทางการเมือง ทำให้เราจำเป็นต้องให้การรับรองรัฐบาลสาธารณรัฐประชาชนจีน ซึ่งเหตุผลดังกล่าวของเราก็เหมือนกับชาติต่างๆ ในโลกที่ต้อง"เลือก"ระหว่างไต้หวันกับสาธารณรัฐประชาชนจีนนั่นเอง

จากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศต่างๆ ที่ดำเนินอยู่ในปัจจุบันนี้ เห็นได้ชัดว่าสัมพันธ์ภาพระหว่างปัญหาทางกฎหมายและการเมืองนั้นดำเนินควบคู่กันไปอย่างใกล้ชิด ประเทศส่วนมากมักจะยอมรับระเบียบปฏิบัติและข้อบังคับในทางกฎหมายระหว่างประเทศ แต่ได้พยายามตีความหรือปรับหลักกฎหมายให้เป็นประโยชน์ หรือสอดคล้องกับผลประโยชน์ทางการเมืองของประเทศตน และความมุ่งผลทางการเมืองเป็นหลักใหญ่ซึ่งเป็นอุปสรรคอันสำคัญข้อหนึ่งสำหรับการที่จะพัฒนาหลักการทางกฎหมายระหว่างประเทศ ในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินความสัมพันธ์ระหว่างรัฐด้วยกัน ทั้งๆ ที่ในทางปฏิบัติทุกรัฐมักจะทำถึงความเคารพและยอมรับข้อผูกพันทางกฎหมายระหว่างประเทศตลอดมา ทำให้การพิจารณาและแก้ไขปัญหาเรื่องสถานะทางกฎหมายของไต้หวันหรือปัญหาพิพาทระหว่างจีนสองฝ่ายนี้ เป็นปัญหาที่ยุ่งยากและซับซ้อนทั้งในทางกฎหมายและการเมืองระหว่างประเทศ การยอมรับความเห็นในกฎหมายของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งมาเป็นเครื่องตัดสินก็เป็นเพียงการช่วยแก้ปัญหาไปได้เพียงขั้นหนึ่งเท่านั้น หากพิจารณาสถานะทางกฎหมายของไต้หวันโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีรัฐบาลไต้หวันไม่ได้รับการรับรองรัฐบาลจากรัฐอื่น ไต้หวันก็มีสถานะทางกฎหมายตามกฎหมายระหว่างประเทศเป็น "รัฐ" เพราะมีคุณสมบัติและองค์ประกอบครบถ้วน ทั้งนี้โดยพิจารณาโดยอาศัยทฤษฎียืนยันหรือประกาศ แต่ด้วยเหตุผลทางการเมืองและประวัติศาสตร์ทำให้ไต้หวันไม่ยอมรับและประกาศเอกราช กล่าวคือ ไต้หวันขาด "เจตนา" ที่จะยอมรับความเป็นรัฐของตน จึงเป็นผลให้ชาติต่างๆ ไม่สามารถให้การรับรองรัฐไต้หวันได้ และจำเป็นจะต้องยอมรับไต้หวันเพียงในฐานะตัวตนหนึ่งเท่านั้น แต่อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ไต้หวันจะยอมรับประกาศเอกราชเป็นรัฐไต้หวัน ก็มีได้หมายความว่าไต้หวันจะได้รับการรับรองรัฐจากรัฐอื่น ๆ ทุกรัฐ ทั้งนี้ เพราะการพิจารณาให้การรับรองของรัฐต่าง ๆ นั้นมักจะกระทำโดยอาศัยเงื่อนไขทางการเมืองเป็นเครื่องชี้นำทั้งสิ้น ดังนั้นเมื่อมองในแง่ของรัฐที่ไม่ได้ให้การรับรองไต้หวันจึงอาจกล่าวโดยสรุปได้ว่า สถานะทางกฎหมายของไต้หวันนั้นเป็นสิ่งที่ยังไม่แน่นอนแต่ขึ้นอยู่กับมุมมองและผลประโยชน์ทางการเมืองและเศรษฐกิจของแต่ละรัฐ

แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าหากรัฐใดให้การรับรองรัฐบาลไต้หวันว่าเป็นรัฐบาลโดยชอบและเป็นตัวแทนของจีน ไต้หวันก็จะมีสถานะเป็นดินแดนส่วนหนึ่งของจีน โดยมีรัฐบาลไต้หวันใช้อำนาจในการปกครองที่แท้จริง ในในฐานะรัฐบาลที่ถูกต้องและตัวแทนของจีน

นอกจากนี้จากการศึกษายังพบอีกว่า ถ้าหากในอนาคตคนที่สุดไม่มีรัฐใดให้การรับรองรัฐบาลไต้หวันเลยและไม่ว่าไต้หวันจะประกาศตนเป็นรัฐเอกราชหรือไม่ก็ตาม ไต้หวันก็จะยังคงเป็นรัฐเช่นนี้ต่อไป แต่เป็นรัฐไต้หวันมิใช่รัฐจีน ทั้งนี้ เพราะเงื่อนไขของการก่อกำเนิดรัฐไต้หวันมิได้อยู่ที่การจะได้รับการรับรองรัฐ จากรัฐอื่นหรือไม่ และสาธารณรัฐประชาชนจีนก็เป็นเพียงปัจจัยหนึ่งของการจะพิจารณาให้หรือไม่ให้การรับรองแก่ไต้หวันเท่านั้น ปัจจัยสำคัญที่จะกำหนดสถานะทางกฎหมายของไต้หวัน และเป็นเงื่อนไขของการจะได้รับการรับรองจากรัฐอื่นหรือไม่ คือ สาธารณรัฐประชาชนจีนเป็นประการสำคัญ